участь у таких творчих заходах як-от: «Червона рута» [2] або фестиваль «Рок екзистенція» [3].

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що візуальна складова українських CD-релізів є невід'ємною частиною креативного продукту, яка фіксує культурний контекст епохи. Приклади оформлення робіт гуртів «Перкалаба» та «Скрябін» підтверджують, що якісний дизайн буклета є засобом ідентифікації артиста в полікультурному середовищі. Вибрана дискографія, представлена у виданні, слугує базою для розуміння того, як українська музична індустрія вибудовувала свою візуальну мову протягом десятиліть.

*Список використаних джерел*

1. Євтушенко О. Український диск. Вибрана дискографія. Наш формат. Львів. 2025. 226 с.
2. Мамченкова О. Фестивальна історія: як прогриміла і чому стихла «Червона рута». Українська правда. Культура. 18 травня 2017. URL: https://life.pravda.com.ua/culture/2017/05/18/224232/ (дата звернення: 27.09.2023).
3. Подунай Я. Фестивалі рок-музики 1990-х років в Україні як каталізатор розвитку українського року. *Наукові та практичні дослідження розвитку естрадно-вокального мистецтва:* матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 01 грудня 2022 року). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2022. С. 140–144.
4. Полотнянко Х. Тексти пісень гурту «Скрябін» (1989 – 2015): поетикальний, стилістичний і суспільно-філософський аспекти: бакалаврська робота (035 «Філологія»). Український католицький університет. Кафедра філології. Львів: УКУ, 2022, 49 с.
5. Роїк А. Етнічні мотиви в дизайні сучасних вінілових платівок на прикладі музичного гурту «Фамілія Перкалаба». Університет Короля Данила. Івано-Франківськ. 2025. 85 с.

УДК 792.01:502.131.1(477)"19/20"
ORCID https://orcid.org/0000-0002-9280-7973

## ЕКО-ПЕРФОРМАНС ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ЗЛАМІ XX – XXI СТ.

Городенко А., здобувач вищої освіти
Кочержук Д., старший викладач кафедри сценічного мистецтва і культури
*Київський національний університет технологій та дизайну*

На зламі XX – XXI ст. сценічне мистецтво, дедалі більше, звертається до екологічних тем, поєднуючи естетику з етикою та формуючи нові моделі взаємодії між митцем, глядачем і довкіллям. Саме в цьому контексті театр стає простором не тільки емоційного переживання, а й критичного діалогу про майбутнє планети, де жанри на кшталт еко-перформансу набувають особливого значення для розвитку сучасної сценічної культури.

Еко-перформанс є одним із напрямів сучасного мистецтва, який поєднує театральну практику з екологічною свідомістю. На зламі XX – XXI ст. митці все частіше звертаються до тем взаємодії людини та природи, екологічних криз і відповідальності суспільства за довкілля, що сприяло формуванню нових підходів у сценічному мистецтві, одним із яких і є – еко-перформанс.

Еко-перформанс сформувався під впливом екологічних рухів і сучасного перформативного мистецтва, мета якого привернути увагу до проблем довкілля через художні засоби. У таких виставах часто використовуються природні простори, екологічні матеріали або теми збереження природи.

Сучасні режисери й драматурги дедалі частіше звертаються до екологічних проблем: зміни клімату, забруднення планети, зникнення видів. Через сценічну дію глядачі можуть емоційно пережити візуалізовані проблеми та переосмислити власне ставлення до природи довкілля [3].

Сталий розвиток у театральній культурі передбачає відповідальне використання ресурсів, що може проявлятися у: 1) використанні перероблених матеріалів для декорацій; 2) мінімалізмі сценографії; 3) енергоефективному освітленні; 4) повторному використанні костюмів і реквізитів [2].

На початку 2000-х рр. з'являються вистави просто неба, зокрема «site-specific перформанси» та екологічні арт-проєкти. Вони поєднують мистецтво, активізм й освітньо-творчу діяльність, сприяючи формуванню екологічної культури [1].

Таким чином, еко-перформанс став важливою частиною сучасної сценічної майстерності, яким не лише розширюються художні можливості драматичного театру, а й формуються особливості екологічної свідомості у глядачів. Поєднання мистецтва та принципів сталого розвитку сприяє відповідальному ставленню до природи і майбутнього планети.

*Список використаних джерел*

1. Бахман-Медик Д. Культурні повороти: нові орієнтири у гуманітарних науках / пер. з нім. В. Кам'янець. Київ : Дух і Літера, 2017. 464 с.

2. Дерман Л. М. Екологічний перформанс як форма соціокультурної рефлексії сучасності. *Культура і сучасність*. 2020. № 1. С. 45 – 51.

3. Котляр К. В. Сталий розвиток культури в умовах глобалізаційних викликів XXI століття. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2021. № 2. С. 12 – 17.

УДК 791.221.03:004.738.5:621.397.13
ORCID https://orcid.org/0000-0002-9280-7973

# ТРАНСФОРМАЦІЯ КЛАСИЧНОЇ ДРАМАТУРГІЇ ПІД ФОРМАТ ЕКРАНІВ СМАРТФОНІВ ТА СТРІМІНГОВИХ СЕРВІСІВ

Осадчук Д., здобувач вищої освіти
Кочержук Д., старший викладач кафедри сценічного мистецтва і культури
*Київський національний університет технологій та дизайну*

Сучасний етап еволюції екранних мистецтв характеризується радикальним переходом від колективного перегляду у фіксованому просторі (кінотеатр, театр) до індивідуалізованого споживання контенту через мобільні девайси. Цей процес зумовлює докорінну зміну архітектоніки драматичного твору, де класична горизонтальна панорама поступається місцем вертикальній композиції екрана смартфона (формат 9:16) [1]. У такому контексті класична драматургія, що традиційно спиралася на розлогі мізансцени та просторову взаємодію персонажів, змушена адаптуватися до стратегії «надвеликого плану». Головним об’єктом стає обличчя актора, що максимально інтенсифікує психологізм, проте нівелює значення сценічного фону та класичної театральної дистанції. Смартфон диктує нову естетику «інтимізації», де глядач перебуває у безпосередній, майже тактильній близькості до героя, що трансформує класичний катарсис із колективного релігійного чи естетичного переживання на приватний емоційний досвід, інтегрований у повсякденний цифровий потік.

Стрімінгові платформи, як основні дистриб'ютори сучасного драматичного контенту, запроваджують нову логіку модифікації ідеї постановки, що базується на принципах гіпертекстуальності та серіальності. Класична п’єса, яка історично тяжіла до триактної структури та єдності дії, у цифровому середовищі піддається фрагментації: вона розпадається на епізоди, кожен з яких має відповідати законам утримання уваги (clifhangers). Це створює феномен «горизонтального наративу», де другорядні сюжетні лінії класичного першоджерела отримують автономний розвиток, перетворюючи лаконічну драму на розгалужений всесвіт (Cinematic Universal). Окрім того, алгоритми стрімінгових сервісів стимулюють використання механік «біндж-вотчінгу», що фактично скасовує поняття антракту чи паузи, характерної для театрального сприйняття, замінюючи їх безперервним зануренням у потік зображень.